

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

Creative Leadership of School Administrators Affecting Classroom Quality Under the Office of
Khon Kaen Primary Education Service Area 1

พิภพ ก้านกำ^{1*} และ วัลลภา อารีรัตน์²

Pipop Kunkun^{1*} and Wallapha Ariratana²

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Associate Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และ 2) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 163 โรงเรียน จำนวน 1,711 คน กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 437 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับที่มีคุณภาพด้านความตรง และความเที่ยงตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ทุกรายการ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีวัฒนธรรมเชิงบวก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์
2. ห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ทุกรายการ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านวินัยในชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน
3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X_2) ด้านการบริหารจัดการ (X_3) และได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.846 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรือการพยากรณ์ ร้อยละ 71.50 ($R=0.715$) โดยเขียนเป็นสมการรูปคะแนนดิบ (b) และในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ได้ดังต่อไปนี้

* Corresponding author. Tel: Mobile+66(0)4-4010960

E-mail address: Pipop_k@kkumail.com

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y = 1.109 + 0.234 (X_3) + 0.250 (X_4) + 0.252 (X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z = 0.276 (X_3) + 0.306 (X_4) + 0.303 (X_2)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ห้องเรียนคุณภาพ

Abstract

This research aimed to study level of Creative leadership of administrators and Classroom Quality of schools under the Office of Khon Kaen Primary Education, Service Area I and study Creative leadership affecting Classroom Quality of schools under the Office of Khon Kaen Primary Education, Service Area I. This is a descriptive research. The population included 1,711 school administrators and teachers from 163 schools. Four hundred and thirty-seven samples were drawn by using Krejcie and Morgan table. The stratified sampling technique was employed in order to draw the samples based on the school size. The research instrument was a five-rating scale questionnaire and validity and reliability met the accepted criteria. The obtained data was analyzed by the package program for frequency, percentage, means, standard deviation, correlation Pearson Product Moment Coefficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

Research findings were as follows:

1. The school administrators under the Office of Khon Kaen Primary Education, Service Area I had the Creative leadership style in all aspect at high level. When considering each aspect, it was also at high level. The highest mean score was having positive culture aspect. The lowest mean score was creative thinking aspect.

2. The Classroom Quality of schools under the Office of Khon Kaen Primary Education, Service Area I was at high level in every aspect. When considering each aspect, it was also at high level. The highest mean score was classroom discipline aspect. The lowest mean score was student's characteristics.

3. Creative leadership of school administrators effecting Classroom Quality of schools under the Office of Khon Kaen Primary Education, Service Area I included vision (X_3), creative thinking (X_4), management (X_2), and the Multiple Correlation Coefficient was 0.846 with statistically significant differences at 0.01 level. The predictive power was 71.50 % ($R=0.715$). The prediction equation can be presented in Raw score (b) and Standardize Score (β) as follows:

Unstandardize Score Predictive equation

$$Y = 1.109 + 0.234 (X_3) + 0.250 (X_4) + 0.252 (X_2)$$

Standardize Score predictive equation

$$Z = 0.276 (X_3) + 0.306 (X_4) + 0.303 (X_2)$$

Keywords: Creative Leadership, Classroom Quality

บทนำ

การศึกษา คือ หัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ให้ก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงและสามารถยืนหยัดได้อย่างสง่างาม ในประชาคมโลก การวางรากฐานของระบบการศึกษาและ โครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มั่นคงยั่งยืน จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการสร้างคนในอนาคตที่มีคุณภาพ ให้มีความรู้มีความสามารถมีภาระงานอาชีพ ที่มั่นคง สามารถ แข่งขันได้จริงในประชาคมโลก การเปลี่ยนผ่านจากศตวรรษ ที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ทำให้ทุกประเทศต้องมีการทบทวน ภาวะของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาอย่างรอบ ด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยหลักและมีบทบาทสำคัญในการ สร้างเยาวชนในชาติ [1]

เริ่มตั้งแต่การใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลการจัดการศึกษายังมีอีกหลายเรื่องที่ต้อง เร่งพัฒนาปรับปรุง โดยเฉพาะด้านของคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจาก ผลการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาในรอบ 10 ปี ยังคงพบปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาในการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ประเมิน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) จึงเกิดการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ขึ้น ในวันที่ 18 สิงหาคม 2552 ซึ่ง เป้าหมายหลักในการปฏิรูปการศึกษาคือ 1) พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย 2) เพิ่ม โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพและ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมใน การบริหารและจัดการศึกษา [2]

การบริหารเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จขององค์กร รูปแบบหนึ่งที่ใช้เป็นพื้นฐาน ในการบริหาร คือ องค์กรแห่ง การเรียนรู้ (Learning Organization) ที่องค์กรทุกประเภท ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชนได้นำไปประยุกต์ใช้ ร่วมกับการบริหารรูปแบบอื่น ๆ ร่วมกับความคิดสร้างสรรค์ (Creative Organization) ภายใต้องค์กรยุคใหม่ [3] นั่น คือภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้นำเป็นคนทีกล้านำความ เปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงแนวคิด และวิธีการแปลกใหม่ อย่างทำทนาย [4]

ห้องเรียนคุณภาพเป็นแนวคิดในการพัฒนาการศึกษา ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ โดยโรงเรียนมีบทบาท

โดยตรงในการจัดการศึกษา และห้องเรียนคุณภาพเป็น เป้าหมาย การปฏิรูปการศึกษาของประเทศที่สำคัญที่สุด สิ่งหนึ่ง คือด้านคุณภาพการศึกษา ปัจจุบันมุ่งเน้นพัฒนา คุณภาพมาตรฐานโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กำหนดแนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา คุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพในระดับปฏิบัติ คือ “ระดับห้องเรียน” โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจและทักษะพื้นฐาน เกี่ยวกับ “ห้องเรียนคุณภาพ” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [5] ห้องเรียน ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ครูผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง 3) สามารถจัดวินัยเชิงบวก 4) สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในการจัดการเรียน การสอน และ 5) สามารถใช้การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งตัวชี้วัดนี้ จะเป็นตัวสร้างห้องเรียนคุณภาพ ซึ่งประโยชน์ ที่ได้รับคือ นักเรียนได้รับการเรียนรู้ตามมาตรฐาน ครู ได้รับการ พัฒนาระบบการทำงาน ผู้บริหาร มีการพัฒนาหลักสูตร สถาน ศึกษา ชุมชนและผู้ปกครองได้สถานศึกษาของชุมชน ที่มีคุณภาพ [6]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัด 163 โรงเรียน ผลการทดสอบ การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 ภาพรวม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 42.98 ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ ปีการ ศึกษา 2555 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา มีกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ ศิลปะ มีคะแนนเฉลี่ยนลดลงกว่าปีการศึกษา 2555 [7] ซึ่งผู้บริหารสถาน ศึกษาต้องเป็นหลักในการ ขับ เคลื่อนการ ศึกษา และต้องเร่งพัฒนาสถาน ศึกษาโดยการ จัดการให้เกิดห้องเรียนคุณภาพขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน เป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ และส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพ ต่อไป

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 1 มีความสนใจจะศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ส่งต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 1 ซึ่งจะเป็ประโยชน์ ในการพัฒนาห้องเรียนคุณภาพ เป็นการวางแผนเพื่อพัฒนา การศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

สมมุติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อยหนึ่งด้านที่ส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research)

1. **ประชากร** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 183 คน ครูผู้สอน 1,528 คน รวมทั้งหมด 1,711 คน
2. **กลุ่มตัวอย่าง** กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 127 คน ครูผู้สอน 310 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 437 คน
3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถาน ภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจ สอบรายการ (Check list) มีข้อความเกี่ยวกับเพศ อายุอายุราชการ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ตามความคิดเห็นของตนเอง เครื่องมือเป็นมาตรวัดแบบ ประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับห้องเรียนคุณภาพ ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และห้องเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับห้องเรียนคุณภาพ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient)

4.4 ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ประชุมสัมมนา และการติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษา

เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน โดยผู้บริหารถือว่าเป็นผู้นำหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วิมล จันทร์แก้ว [8] ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีความต้องการที่จะพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ ทั้ง 5 คุณลักษณะนี้อาจจะให้เหตุผลได้ว่าการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำสูงในการนำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน หากไม่เร่งรัดพัฒนาภาวะผู้นำในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน ภาวะผู้นำ การเรียนรู้แบบทีมภาวะผู้นำของผู้นำ ภาวะผู้นำ ที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำ การบริหารความเสี่ยง และภาวะผู้นำ ที่มุ่งผล สัมฤทธิ์ของงาน อาจทำให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ราบรื่น ประสบปัญหาอุปสรรคและไม่สามารถนำพาสถานศึกษาสู่เป้าหมายตามที่กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัด กำหนด และสอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ [9] ได้สรุปเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน คือ นอกจากจะมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมในการทำงานแล้ว ยังต้องสามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่อย่างถูกต้องสามารถบริหารจัดการได้ทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์เสี่ยงและมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ [5] ได้ศึกษา พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาอาชีพศึกษามีระดับการแสดงออก ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหาร ที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารที่มีอายุต่างกัน มีประสพการณ์การ เป็นผู้บริหารแตกต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง [10] ได้ พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทุกรายการโดยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะผู้เรียน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและความมีประสิทธิผล โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ผลการวิจัย พบว่า ห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับ “มาก” ทุกรายการ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านวินัยในชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะ ของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากทางสำนักงานเขตได้มุ่งเน้นและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยส่งเสริมให้ทุกฝ่ายร่วมกันพัฒนา ผู้เรียน พัฒนาสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรเนื้อหา และการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 [11] ที่ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 คือ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (Raising the bar) กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง (Moral and Ethics) ซึ่งสอดคล้องกับ ปวงกร หัสดีธรรม [5] ได้ศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานการปฏิรูปการเรียนรู้ สู่ห้องเรียนคุณภาพ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยผู้บริหาร ปฏิบัติงานด้านการใช้ ICT เพื่อการสอนและสนับสนุนการสอนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสร้างวินัยเชิงบวก ด้านการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียนคุณภาพ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ด้านการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการจัดการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง และด้านการเรียนรู้ที่มีความสุขตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา

จากผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการบริหารจัดการ สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อห้องเรียนคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้ร้อยละ 71.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญกับห้องเรียนคุณภาพเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ ป.อ. ปยุตโต [12] ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่มีความสร้างสรรค์ คือผู้นำที่ยิ่งใหญ่ต้องมองกว้าง คิดไกล และใฝ่สูงคำว่ามองกว้าง คิดไกล เป็นการมองแบบ

มีวิสัยทัศน์ มองภาพในอนาคต โยงเหตุปัจจัยที่มาจากอดีต
ประสาเข้ากับปัจจุบัน แล้ววางแผนเตรียมการเพื่ออนาคต
ให้บรรลุจุดหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ [9]
กล่าวว่า ผู้นำต้องมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมคุณภาพของ
การคิด (Quality of thinking) ของทุกคนที่รวมกันเป็นชุมชน
ของโรงเรียน ลดเลิกการบริหารแบบควบคุมสั่งการให้น้อยลง
แต่หันมาสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การสร้างความสามารถของครู และบุคลากรให้คนเหล่านี้
กลายเป็นผู้นำที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและนำ
การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีผลงานที่สร้างสรรค์
สอดคล้องกับ Harris [13] ได้กล่าวไว้ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
เกี่ยวข้องกับการติดต่อประสานงาน (connecting) กับบุคคล
ที่มีความคิดเห็นตรงกัน และกับบุคคลที่มีความคิดเห็นที่
แตกต่างกัน (different) เพื่อจะมีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน
อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ (result) ที่ได้อาจจะไม่ใช่ความคิดเห็น
ที่สอดคล้องกัน แต่อาจจะมาจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน
ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันเชิงสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การคิด
เชิงสร้างสรรค์ ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ แต่ก็จำเป็นต้อง
เปลี่ยนความคิดเดิม ๆ และเผชิญกับความเชื่อมั่นกับแนวทาง
วิธีการใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหาร
สถานศึกษา ต้องเร่งพัฒนาตัวเองในด้านการมีความคิด
สร้างสรรค์ โดยเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดอบรม
เชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผู้บริหารให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับ
มุมมองของการบริหารจัดการแบบนอกกรอบที่เน้นความคิด
สร้างสรรค์ โดยศึกษาจากชุดฝึก และมีการกำกับติดตามอย่าง
เป็นรูปธรรม

2) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ด้านคุณลักษณะของ
ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดทำ
ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการห้องเรียนคุณภาพ โดยเร่งดำเนิน
การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และมีการ
กำกับนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารและครูเร่งพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนา
อย่างจริงจัง โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นบูรณาการทาง
การคิด มีการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล นำนวัตกรรมและ
เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาทางการเรียนให้กับนักเรียนได้
และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

3) ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิด
สร้างสรรค์ และด้านการบริหารจัดการส่งผลต่อห้องเรียน
คุณภาพ

ดังนั้น เขตพื้นที่ควรมีการกำกับติดตามกลยุทธ์
การดำเนินงานในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์อย่างเป็นระบบ และ
จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการนำเทคนิคการบริหาร
จัดการแนวใหม่มาใช้ในสถานศึกษารวมทั้งส่งเสริมให้วิจัย
เป็นฐานในการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และเปรียบเทียบ
ตามขนาดของสถานศึกษา เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงพฤติกรรม
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบ
ความสำเร็จ ว่ามีผลงานเป็นที่ประจักษ์ หรือมีแนวทางอะไร
บ้างในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีห้องเรียนคุณภาพอย่าง
แท้จริง โดยศึกษาเป็นรูปแบบของกรณีศึกษา

2) ควรศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ของผู้บริหารด้านอื่น ๆ ที่ได้นำมาพิจารณา เช่น การมีอิทธิพล
การมีความโปร่งใส การมีความสามารถในการแก้ปัญหา
เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความ
ถูกต้องสมบูรณ์ หลากหลาย และเป็นประโยชน์ต่อการนำ
ผลการวิจัยไปใช้มากยิ่งขึ้น

3) ควรศึกษาในรูปแบบโมเดลสมการโครงสร้าง
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยการวิเคราะห์พหุระดับ ระหว่าง
กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ประถมศึกษา และผู้บริหารสถาน
ศึกษามัธยมศึกษา เพื่อตรวจสอบความสำคัญของตัวแปรใน
โมเดลการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of National Education Commission. Annual
report 2014. Bangkok: Office of National Educa-
tion Commission and Mission Development.
2014. (In Thai)
- [2] Office of National Education Commission.
National Education Plan, amendment version
(2012-2016). Bangkok: ONEC. 2009. (In Thai)
- [3] Kaewsaratee, O. The development of indicators
of successes the administration of basic educa-
tional institutes under local administrative
organization. Ph.D. Dissertation, Valaya Along-
korn Rajabhat University. 2014. (In Thai)

- [4] Patipan, K. **A structure equation model of creative leadership for vocational college administrators.** Ph.D. Dissertation, Graduate School, Khon Kaen University. 2012. (In Thai)
- [5] Hatsadeetam, P. **The relationship between transformational leadership of school administrators and learning reform for quality classrooms as perceived by teachers under Secondary Education Service Office Area 1.** Master thesis in Educational Administration, Dhonburi Rajabhat University. 2011. (In Thai)
- [6] Dechakupt, P. and Yindeesuk, P. **Handbook for Quality Classroom Establishment based on second decade of Educational Reform.** Bangkok. Chulalongkorn University. 2012. (In Thai)
- [7] Khon Kean Primary Education Office, Service Area I. **Report on Student Learning Achievement (O-NET, NT, LAS), 2013 academic year.** Document No.4/2014, Supervision Office. 2014. (In Thai)
- [8] Jankaew, W. **A creative leadership development model for the school directors of Suratthani Primary Education Service Area Office 3.** Ph.D. Dissertation, Graduate School, Rungsit University. 2012. (In Thai)
- [9] Pongsriwat S. **The formative leadership.** [Online]. Available: <http://surgeon.crru.ac.th>. 2557. (In Thai)
- [10] Rithbumrung, S. **Creative leadership of school administrators affecting effectiveness of schools under the Secondary Educational Service Area Office 30.** Master thesis in Educational Administration, Graduate School, Khon Kaen University. 2013. (In Thai)
- [11] Khon Kean Primary Education Office, Service Area I **Annual work preferment Report for 2013 fiscal year.** Document No.2/2013: Planning and Policy Group. 2013. (In Thai)
- [12] PA Payutto. **Ethics world.** On April 10, 2558, from <http://www.fungdham.com/sound/payutto.html>. 2011. (In Thai)
- [13] Alma Harris. **Creative leadership Developing future leaders.** 2009. Retrieved October 7, 2014 , from http://www.almaharris.co.uk/downloads/creative_leadership.pdf .